

Hvad er et 'sogn'?

Et Sogn...

Hvad er det egentlig for noget?

Den danske Folkekirke består af 2.121 sogne, der er samlet i 107 provstier, som indgår i et af de 10 stifter. Sognene varierer meget i størrelse. I godt 100 sogne er der således færre end 200 indbyggere, mens der i knap 100 sogne er flere end 10.000 indbyggere. Der er mindst én kirke i hvert sogn. I nogle sogne er der to eller flere kirker. Folkekirken har i alt knap 2.350 kirker.

Sådan kan man læse, når man leder lidt på Internettet.

Hvordan er det mon gået til, at der er noget, der kom til at hedde Vejgaard Sogn? Og hvor er grænserne helt præcist? Kommunegrænserne bliver der skiltet med langs landevejene, sådan er det ikke med sognegrænser, de er usynlige. Men sjovt nok kan sprogforskere i en del tilfælde på dialekten afgøre, hvilket sogn folk kommer fra. Forklaringen er den, at sognegrænser som regel er meget gamle og i gamle dage holdt man sig stort set indenfor sognegrænserne. Enhver, der har dyrket lidt slægtsforskning, har opdaget, at tidligere boede hele slægten i samme sogn. Gik det vildt til, fandt man sin kommende ægtefælle i nabosognet.

Hvad er et sogn egentlig?

Først og fremmest er det en inddeling, der går tilbage til den tidlige middelalder. Måske blev ordningen indført for at lette opkrævningen af tiende (dvs. skat). Det er der historikere, der mener.

Ordet sogn er samme ord, som vi kender fra ordet at søge. Forklaringen siges at være den,

at de, der boede i et sogn, havde det tilfælles at søge samme kirke. Det var en pligt, de havde, det var et sognebånd (altså det, at man blev bundet til den lokale kirke og sognepræst). Sådan var det indtil 1855, hvor det ved lov blev muligt for borgerne at løse sognebånd, dvs. knytte sig til en præst et andet sted, end der hvor man boede.

Vejgaard Sogn er i forhold til den middelalderlige sogneinddeling en ny og ung tilblivelse.

Bydelen Vejgaard opstod på omtrent bar mark omkring år 1900. Indtil da var området en del af Nr. Tranders Sogn. Kun ganske få huse lå i det område, vi nu kender som Vejgaard. Beboerne søgte til Nr. Tranders Kirke, dér blev de døbt, konfirmeret, viet og på kirkegården var gravstederne.

I 1904 byggede man kirke i Vejgaard, fordi mange havde bygget hus i området. Vejgaard Kirke blev indviet som annekskirke i Nr. Tranders Sogn. Først 20 år senere, i 1924, opstod Vejgaard Sogn. I årenes løb udviklede sognet sig til et af de største i Aalborg Stift, mere end 22.000 mennesker boede i sognet, da det var størst.

Det var alt for stor en enhed, og kirken var for lille. I 1940 og igen i 1967 udvidede man kirken, men sognet var stadigvæk for stort. Det hjalp meget, da Hans Egede Kirke blev bygget og et nyt sogn blev dannet som knopskydning fra Vejgaard Sogn.

Sognegrænserne har i tidernes løb flyttet sig. Den mest markante, efter at Hans Egedes Sogn var skilt fra, var omkring 1970, hvor grænsen mellem Nr. Tranders Sogn og Vejgaard

Sogn blev ændret sådan, at den nyanlagte motorvej kom til at danne østgrænse. Sohngårdsholmsvej fra Østre Alle til Humlebakken er skel til nabosogn, Humlebakken mellem Hørhaven og Sohngårdsholmsvej er skel. Østre Alle er næsten skel, men begge sider af Østre Alle hører faktisk til Markus Sogn. Nummer 1 på Hadsundvej, de lige numre på Signalvej, samt numrene 1 - 3 på Carit Etlarsgade hører til Markus Sogn. Det var der gode grunde til engang. Måske vil sognegrænserne i fremtiden blive rettet til, så de bliver mere logiske for nutiden.

Måske vil der engang blive foretaget justering af sognegrænserne. Måske vil sognet, der i mange henseender er alt for stort, engang blive til to sogne? Lejbjergkirken, der blev indviet 9. oktober 1988, kunne måske ændre status fra annekskirke til sognekirke. Men det ligger langt ude i fremtiden, måske dukker der helt andre muligheder op.

På Vejgaard Sogns hjemmeside - www.vejgaardsogn.dk - vil der inden længe komme en liste over de veje, der hører til Vejgaard Sogn.

Jørn Schmidt

Nyhedsmail

På sognets hjemmeside kan du nu bestille et nyhedsbrev.

Nyhedsbrevet udsendes som mail en gang ugentligt - undtagen i sommerferien - og indeholder udover nyheder en oversigt over den kommende uge i sognet samt foromtale af koncerter og andre arrangementer.

Bestilles på: vejgaardsogn.dk